

เงื่อนไขก่อนนำคดีขึ้นสู่ศาลภาษีอากรกลาง

การคิดค่าขึ้นศาล

การนัดพิจารณาและการนัดความ

ในศาลภาษีอากรกลาง

เงื่อนไขก่อนนำคดีขึ้นสู่ศาลภาษีอากร

การนำคดีภาษีอากรขึ้นสู่ศาลภาษีอากรจะต้องเป็นกรณีดังที่ระบุไว้ใน พ.ร.บ. จัดตั้งศาลภาษีอากรฯ มาตรา 7 (1)-(5) เฉพาะคดีตามมาตรา 7 (1) และ(3) กฎหมายยังได้กำหนดเงื่อนไขในการนำคดีขึ้นสู่ศาลภาษีอากรไว้อีกว่าหากมิได้เป็นไปตามเงื่อนไขที่ระบุไว้มีผลเท่ากับเป็นการนำคดีขึ้นสู่ศาลภาษีอากรโดยไม่มีอำนาจฟ้อง คือ

1. กรณีอุทธรณ์คำวินิจฉัยของเจ้าพนักงานหรือคณะกรรมการตามกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรตามมาตรา 7 (1)

เมื่อกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรบัญญัติให้คัดค้านหรืออุทธรณ์คำสั่งหรือคำวินิจฉัยต่อเจ้าพนักงานหรือคณะกรรมการตามหลักเกณฑ์ วิธีการและระยะเวลาที่กำหนดไว้จะฟ้องคดีในศาลภาษีอากรได้ต่อเมื่อได้มีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาเช่นว่านั้น และได้มีการวินิจฉัยชี้ขาดคำคัดค้านหรือคำอุทธรณ์นั้นเสร็จสิ้นแล้ว (พ.ร.บ. จัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร พ.ศ. 2528 มาตรา 8)

ตัวอย่างเช่น

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ และอากรแสตมป์ ตามประมวลรัษฎากร ต้องยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับการประเมิน (ป.รัษฎากร มาตรา 30)

ภาษีศุลกากร ยื่นอุทธรณ์การประเมินต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับการประเมิน (พ.ร.บ. ศุลกากร พ.ศ. 2469 มาตรา 112 ฉ (บัญญัติเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ. ศุลกากร (ฉบับที่ 17) พ.ศ. 2543)

ภาษีสรรพสามิต ยื่นคัดค้านการประเมินต่ออธิบดีกรมสรรพสามิตภายใน 45 วันนับแต่วันได้รับการประเมิน(พ.ร.บ. ภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527 ม.86) และถ้าผู้ยื่นคำคัดค้านยังไม่พอใจ มีสิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ภายใน 45 วัน นับแต่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัย(พ.ร.บ. ภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527 มาตรา 89)

ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ยื่นคำร้องขอให้พิจารณาการประเมินใหม่ต่อคณะเทศมนตรีคณะกรรมการสุขาภิบาลผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ภายใน 15 วันนับแต่ได้รับการประเมิน (พ.ร.บ. ภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475 มาตรา 26)

ข้อสังเกต คดีภาษีโรงเรือนและที่ดิน ก่อนยื่นคำฟ้องต่อศาลผู้รับการประเมินต้องชำระค่าภาษีให้เสร็จสิ้นครบถ้วนเสียก่อน มิฉะนั้นศาลจะไม่รับคำฟ้อง

ภาษีบำรุงท้องที่ ยื่นอุทธรณ์การประเมินต่อผู้ว่าราชการจังหวัด ภายใน 30 วันนับแต่วันได้รับการประเมิน (พ.ร.บ. ภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. 2508 มาตรา 49)

ภาษีป้าย ยื่นอุทธรณ์การประเมินต่อผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งผู้บริการท้องถิ่นมอบหมาย ภายใน 30 วันนับแต่วันได้รับแจ้งการประเมิน (พ.ร.บ. ภาษีป้าย พ.ศ. 2510 มาตรา 30)

กรณีตัวอย่างดังกล่าว หากไม่พอใจในคำวินิจฉัยอุทธรณ์หรือคำชี้ขาด สามารถอุทธรณ์โดยฟ้อง ต่อศาลได้ภายใน 30 วันนับแต่วันได้รับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์หรือคำชี้ขาด

2. กรณีเกี่ยวกับการขอคืนค่าภาษีอากร ตามมาตรา 7(3)

เมื่อกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรบัญญัติให้ขอคืนค่าภาษีอากร ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และ ระยะเวลาที่กำหนดไว้ จะดำเนินการในศาลภาษีอากรได้ก็ต่อเมื่อได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และ ระยะเวลาเช่นว่านั้น (พ.ร.บ. จัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร พ.ศ. 2528 มาตรา 9)

ข้อสังเกต การขอคืนภาษีอากรแต่ละประเภท มีหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลายกเว้นต่างกันไป ตัวอย่างเช่น

ประมวลรัษฎากร

- ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคลยื่นคำร้องขอคืนภายใน 3 ปีนับแต่วัน สิ้นสุดแห่งกำหนดเวลายื่นรายการภาษีตามที่กฎหมายกำหนด (ป.รัษฎากร มาตรา 27 ตรี)

- ภาษีมูลค่าเพิ่ม หากภาษีซื้อมากกว่าภาษีขาย ส่วนต่างนั้นถือว่าเป็นเครดิตภาษี ผู้ประกอบการมีสิทธิได้รับคืนภาษีหรือนำไปชำระภาษีมูลค่าเพิ่มในเดือนถัดไป การขอคืนให้ขอคืนพร้อมกับการยื่นแบบแสดงรายการภาษีของเดือนนั้นวันแต่ในกรณีที่มีการยื่นแบบแสดงรายงานภาษีเพิ่มเติมเพราะ การยื่นแบบแสดงรายการภาษีฉบับเดิมไม่ถูกต้องครบถ้วนก็มีสิทธิขอคืนพร้อมกับการยื่นแบบแสดงรายการ ภาษีเพิ่มเติม (ป.รัษฎากร มาตรา 82/3 และมาตรา 84)

- ภาษีธุรกิจเฉพาะ ยื่นคำร้องขอคืนภายใน 3 ปีนับแต่วันพ้นกำหนดเวลายื่นแบบแสดง รายการภาษี (ป.รัษฎากร มาตรา 91/11)

- อากรแสตมป์ ยื่นคำร้องขอคืนค่าอากรหรือค่าเพิ่มอากรภายใน 6 เดือน นับแต่วันเสียอากร หรือค่าเพิ่มอากร (ป.รัษฎากร มาตรา 122)

ภาษีศุลกากร ในกรณีเงินอากรขาเข้าหรืออากรขาออกที่เสียไว้เกินจำนวนที่พึงต้องเสียยื่น คำร้องขอคืนอากรภายใน 2 ปีนับแต่วันที่นำของเข้าหรือส่งของออกแล้วแต่กรณี (พ.ร.บ. ศุลกากร พ.ศ. 2469 มาตรา 10 วรรคห้า)

ภาษีสรรพสามิต ในกรณีไม่มีหน้าที่ต้องเสียหรือเสียเกินกว่าที่ควรจะเสีย และมีใช่เป็นการเสีย ภาษีตามการประเมิน ยื่นคำร้องขอคืนภาษีภายใน 3 ปี นับแต่วันชำระภาษี (พ.ร.บ. สรรพสามิต พ.ศ. 2527 มาตรา 107)

ภาษีบำรุงท้องที่ ยื่นคำร้องขอคืนภายใน 1 ปีนับแต่วันที่เสียภาษีบำรุงท้องที่ (พ.ร.บ. ภาษีบำรุง ท้องที่ พ.ศ. 2508 มาตรา 44)

ภาษีป้าย ยื่นคำร้องขอคืนภายใน 1 ปีนับแต่วันที่เสียภาษีป้าย (พ.ร.บ. ภาษีป้าย พ.ศ. 2510 มาตรา 24)

การขอคืนภาษีอากรตามกฎหมายต่าง ๆ ดังตัวอย่างที่กล่าวมา ต้องทำตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาตามที่กฎหมายนั้น ๆ บัญญัติไว้เสียก่อน จึงจะดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลได้

หลักเกณฑ์การคิดค่าขึ้นศาลสำหรับคดีภาษีอากร

(ตามคำสั่งศาลภาษีอากรกลางที่ 23/2542)

1. กรณีภาษีฝ่ายสรรพากร ให้พิจารณาหนังสือแจ้งการประเมินแต่ละฉบับเป็นหนึ่งข้อหา กรณีมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้ถือทุนทรัพย์ตามที่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มีคำวินิจฉัย

สำหรับกรณีฟ้องขอให้เพิกถอนการประเมินภาษีเงินได้ในผลขาดทุนสุทธิ ให้คำนวณเสียค่าขึ้นศาลตามคำพิพากษาศาลฎีกา 1966/2541 คือหากเป็นกรณีที่ขอให้เพิกถอนในผลขาดทุนสุทธิ แต่เจ้าพนักงานประเมินโต้แย้งว่าไม่ขาดทุน แต่ประเมินว่ามีกำไร นอกจากคิดค่าขึ้นศาลในส่วนที่ประเมินแล้วให้คิดคำนวณค่าขึ้นศาลที่ขอให้เพิกถอนที่ในส่วนที่มีกำไรด้วย

2. กรณีภาษีฝ่ายศุลกากร ให้พิจารณาหนังสือแจ้งการประเมินอากรขาเข้า/ขาออก ภาษีสรรพสามิตและภาษีมูลค่าเพิ่มแต่ละฉบับเป็นหนึ่งข้อหา แม้จะมีการเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภาษีการค้า) และภาษีบำรุงท้องถิ่นมาในหนังสือแจ้งการประเมินด้วยให้ถือว่าภาษีมูลค่าเพิ่ม(ภาษีการค้า)และภาษีบำรุงท้องถิ่นตามหนังสือแจ้งการประเมินเป็นข้อหาเดียวกับภาษีฝ่ายศุลกากร โดยเรียกค่าขึ้นศาล ข้อหาละหรือหนังสือแจ้งการประเมินละไม่เกิน 200,000 บาท กรณีมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้ถือทุนทรัพย์ตามที่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มีคำวินิจฉัย

3. กรณีภาษีสรรพสามิต ให้พิจารณาหนังสือแจ้งการประเมินแต่ละฉบับเป็นหนึ่งข้อหา กรณีมีการคัดค้านการประเมินต่ออธิบดี และมีการอุทธรณ์คำวินิจฉัยคำคัดค้านให้ถือทุนทรัพย์ตามที่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มีคำวินิจฉัย ข้อหาในที่นี้ให้รวมถึงภาษีสรรพสามิตที่เรียกเก็บเพิ่มเพื่อกระทรวงมหาดไทย (ภาษีท้องถิ่น) ตามหนังสือแจ้งการประเมินแต่ละฉบับด้วย

4. กรณีภาษีโรงเรือนและที่ดิน ให้พิจารณาหนังสือแจ้งการประเมินประจำปีภาษีนั้น แต่ละฉบับเป็นหลัก แม้จะมีการประเมินภาษีโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างหลายหลังมาในหนังสือแจ้งการประเมินดังกล่าว ถ้าหากหนังสือแจ้งการประเมินมีหลายปีภาษี ให้คิดค่าขึ้นศาลแต่ละปีภาษี ปีภาษีละไม่เกิน 200,000 บาท กรณีมีใบแจ้งค่าขึ้นศาล ให้ถือจำนวนค่าภาษีตามใบแจ้งการขึ้นศาลในปีภาษีเดียวกันเป็นทุนทรัพย์ของคดี

5. กรณีภาษีบำรุงท้องที่ ให้พิจารณาหนังสือแจ้งการประเมินแต่ละฉบับสำหรับปีภาษีนั้นเป็นหนึ่งข้อหา กรณีมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้ถือทุนทรัพย์ตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์

6. กรณีภาษีป้าย ให้พิจารณาหนังสือแจ้งการประเมินแต่ละฉบับในปีภาษีนั้นเป็นหนึ่งข้อหา ถ้ามีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้ถือทุนทรัพย์ตามที่ผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมายมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์

อนึ่ง เงินเพิ่มตามกฎหมายต้องคิดค่าขึ้นศาลจากเงินเพิ่มที่คำนวณถึงวันฟ้องด้วย

วิธีคำนวณค่าขึ้นศาล ตาม ป.รัษฎากร

ค่าขึ้นศาลต้องคำนวณจากทุนทรัพย์ กรณีทุนทรัพย์ไม่เกินห้าสิบล้านบาท คือ ภาษีที่ต้องชำระ + เบี้ยปรับ + เงินเพิ่ม (ถ้ามีคำนวณถึงวันฟ้องแต่ต้องไม่เกินภาษีที่ต้องชำระ) ได้ผลลัพธ์เท่าไรคูณ 2 % (หรือหารด้วย 50 ก็ได้) กรณีทุนทรัพย์เกินห้าสิบล้านบาท คือ ทุนทรัพย์ส่วนที่ไม่เกินห้าสิบล้านคิดสองแสนบาทบวกส่วนที่เกินคูณ 0.1%

ตัวอย่าง

เงินภาษีที่ต้องชำระ 155,000.-

เบี้ยปรับ 155,000.-

เงินเพิ่ม (24 เดือน) 55,800.- (คำนวณถึงเดือนตุลาคม 2550 (ตามหนังสือแจ้งการประเมิน))

ถ้าภาคีมาฟ้องศาลในวันที่ 15 ธันวาคม 2551 ให้เริ่มคำนวณเงินเพิ่มต่อจากเดือนตุลาคม 2550 จนถึงวันที่จะนำคดีมาฟ้อง

การคำนวณเงินเพิ่ม

ภาษีที่ต้องชำระ	155,000 x	บาท
เงินเพิ่ม	1.5 %	ต่อเดือนหรือเศษของเดือน
เงินเพิ่มต่อเดือน	<u>2,325</u> x	บาท
จำนวนเดือน	14 +	เดือน (ตั้งแต่ พ.ย. 2550 ถึง ธ.ค. 2551)

เงินเพิ่มใหม่ 32,550 + บาท (คำนวณถึงวันฟ้อง)

เงินเพิ่มตามหนังสือแจ้งการประเมิน 55,800 บาท

รวมเงินเพิ่มคิดถึงวันฟ้องทั้งสิ้น 88,350 บาท

(เงินเพิ่มนี้ถ้าเกินจำนวนเงินภาษีที่ต้องชำระ ให้ถือเอาเงินเพิ่มเท่าจำนวนภาษี เช่น เงินภาษี 1,000 บาทเมื่อคำนวณเงินเพิ่มถึงวันฟ้องได้ 1,200 บาท ก็ถือว่าเงินเพิ่มเท่ากับเงินภาษี คือ 1,000 บาท)

การคำนวณจำนวนทุนทรัพย์

ภาษีที่ต้องชำระ	155,000	บาท
เบี้ยปรับ	155,000	บาท
เงินเพิ่มคิดถึงวันฟ้อง	<u>88,350</u>	บาท
จำนวนทุนทรัพย์	<u>398,350</u>	บาท

การคำนวณค่าขึ้นศาล

จำนวนทุนทรัพย์ 398,350 x บาท
2 % (หรือจำนวนทุนทรัพย์หารด้วย 50)

** ค่าขึ้นศาล 7,967 บาท

- หมายเหตุ
1. กรณีมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ ให้ถือทุนทรัพย์ตามที่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มีคำวินิจฉัย
 2. ค่าขึ้นศาลต้องคำนวณจากหนังสือแจ้งการประเมินแต่ละฉบับ หนึ่งฉบับถือเป็นหนึ่งข้อหา
 3. เงินเพิ่มที่คำนวณได้มิให้เกินจำนวนภาษีที่ต้องชำระโดยไม่รวมเบี้ยปรับ
 4. ทุนทรัพย์ไม่เกินห้าสิบล้านบาท คิดร้อยละ 2 แต่ไม่เกิน 200,000 บาท ส่วนที่เกินห้าสิบล้านบาทขึ้นไปคิดร้อยละ 0.1 ค่าขึ้นศาลที่คำนวณแล้วมีเศษไม่ถึงหนึ่งบาทให้ปัดทิ้ง

การชำระค่าขึ้นศาล : ชำระเป็นเงินสด แคนเชียร์เช็ค หรือเช็คที่ธนาคารรับรอง โดยส่งจ่าย “ศาลภาษีอากรกลาง”

ข้อสังเกตในการยื่นฟ้องคดีภาษีอากรต่อศาล

1. คดีภาษีอากรที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานคร จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี ให้ยื่นฟ้องต่อศาลภาษีอากรกลาง (พ.ร.บ. จัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร พ.ศ. 2528 มาตรา 5)

2. คดีภาษีอากรที่เกิดขึ้นในจังหวัดอื่นนอกเหนือจากข้อ 1. จะยื่นฟ้องต่อศาลจังหวัดแห่งท้องที่ที่จำเลยมีภูมิลำเนาหรือยื่นฟ้องต่อศาลภาษีอากรกลางก็ได้ กรณียื่นฟ้องต่อศาลจังหวัดแห่งท้องที่ที่จำเลยมีภูมิลำเนา ศาลภาษีอากรกลางจะเป็นผู้กำหนดสถานที่นั่งพิจารณาพิพากษา (พ.ร.บ. จัดตั้งศาลภาษีอากร พ.ศ. 2528 มาตรา 33)

3. ถ้าโจทก์ไม่ยื่นฟ้องต่อศาลภายในกำหนดระยะเวลาตามมาตรา 30 (2) แห่งประมวลรัษฎากร ย่อมไม่มีอำนาจฟ้อง แต่หากโจทก์ยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลาฟ้องต่อศาลภาษีอากรกลาง ศาลภาษีอากรกลางย่อมมีอำนาจขยายระยะเวลาฟ้องได้ ตามมาตรา 17 แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลภาษีอากร พ.ศ. 2528 ประกอบมาตรา 23 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (คำพิพากษาศาลฎีกา 3454/2548)

เอกสารเบื้องต้นที่แนบพร้อมยื่นฟ้อง

1. สำเนาหนังสือแจ้งการประเมิน
2. สำเนาคำอุทธรณ์
3. สำเนาคำวินิจฉัยอุทธรณ์
4. สำเนาหลักฐานการรับคำวินิจฉัยอุทธรณ์ ของจดหมาย หรือใบตอบรับไปรษณีย์ (ใบเหลือง) หรือหนังสือที่เซ็นรับจากพนักงานเจ้าหน้าที่
5. สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียน (กรณีนิติบุคคล)
6. สำเนาหลักฐานการชำระภาษี (กรณีชำระภาษีแล้ว)

การทูลเกล้าการชำระภาษี

การอุทธรณ์การประเมินและการฟ้องคดีต่อศาลไม่เป็นเหตุในการทูลเกล้าการชำระภาษีผู้ถูกประเมินจึงต้องปฏิบัติดังนี้

1. **ภาษีตามประมวลรัษฎากร** การอุทธรณ์ไม่เป็นการทูลเกล้าการเสียภาษีอากร หากไม่ชำระภายในกำหนดถือเป็นภาษีอากรค้างเว้นแต่ได้รับอนุมัติจากอธิบดีให้รอคำวินิจฉัยอุทธรณ์หรือคำพิพากษา ก็ให้ชำระภายใน 30 วันนับแต่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยหรือทราบคำพิพากษาถึงที่สุด (ป.รัษฎากร มาตรา 31)

2. **ภาษีศุลกากร** ในกรณีที่จะต้องชำระอากรเพิ่มหรือเงินประกันไม่คุ้มค่าอากร การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุทูลเกล้าการชำระเงินอากรตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่ประเมินไว้ เว้นแต่กรณีผู้อุทธรณ์ได้รับอนุมัติจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายให้รอคำวินิจฉัยอุทธรณ์หรือคำพิพากษา ก็ให้มีหน้าที่ชำระภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์หรือได้รับคำพิพากษาถึงที่สุด แล้วแต่กรณี (พ.ร.บ.ศุลกากร พ.ศ. 2469 มาตรา 112 โสฬส)

3. **ภาษีสรรพสามิต** การยื่นคำคัดค้าน การอุทธรณ์คำวินิจฉัย การอุทธรณ์ต่อศาลไม่เป็นเหตุทูลเกล้าการชำระภาษี เว้นแต่อธิบดีหรือผู้รับมอบเห็นสมควรสั่งให้ทูลเกล้า (พ.ร.บ. ภาษีสรรพสามิต มาตรา 97)

4. ภาษีบำรุงท้องที่ การอุทธรณ์ไม่เป็นการทูลเกล้าฯการเสียภาษีบำรุงท้องที่ เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัดหรือคำวินิจฉัยอุทธรณ์หรือคำพิพากษาของศาล (พ.ร.บ. ภาษีบำรุงท้องที่ มาตรา 49 วรรคสาม)

5. ภาษีป้าย การอุทธรณ์ไม่เป็นที่เหตุให้ทูลเกล้าฯการชำระภาษีป้ายเว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากผู้บริหารท้องถิ่น (พ.ร.บ. ภาษีป้าย มาตรา 30 วรรคสาม)

การนัดพิจารณาคดีต่อเนืองครบองค์คณะ และการนัดความในศาลภาษีอากรกลาง

ด้วยศาลภาษีอากรกลางประกาศใช้ระบบการพิจารณาคดีต่อเนืองครบองค์คณะและการจัดตั้งศูนย์นัดความ เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่คู่ความในการพิจารณาคดี อันจะทำให้การดำเนินคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรมตามลักษณะคดีแต่ละประเภท ดังนี้

1. คดีไม่มีข้อยุ่งยาก
2. คดีสามัญ
3. คดีสามัญพิเศษ

ซึ่งคดีแต่ละประเภท ศาลจะกำหนดนัดพิจารณาในวันจันทร์เป็นนัดแรก เมื่อโจทก์มายื่นฟ้อง

ในการพิจารณาคดีในนัดแรกหากจำเลยขาดนัดยื่นคำให้การศาลจะพิจารณาคดีไปฝ่ายเดียวหรือมีคำสั่งให้โจทก์ส่งเอกสารตามที่ศาลเห็นว่าจำเป็นแทนการสืบพยาน

กรณีที่จำเลยประสงค์จะต่อสู้คดีแต่มีเหตุจำเป็นทำให้ไม่อาจยื่นคำให้การได้ทันในการพิจารณาคดีนัดแรก ศาลอาจพิจารณาเลื่อนนัดไปในวันจันทร์ถัด ๆ ไป เพื่อให้จำเลยยื่นคำให้การภายในกำหนด

หากจำเลยยื่นคำให้การแล้ว ศาลจะกำหนดนัดขึ้นสองสถานและกรอบวันนัดสืบพยาน โดยศูนย์นัดความจะกำหนดวันนัดให้

ศูนย์นัดความทำหน้าที่ควบคุมและจัดสรรวันนัดพิจารณาคดีให้แก่คู่ความ โดยกำหนดนัดขึ้นสองสถานทุกวันจันทร์ และนัดสืบพยานในวันอังคารถึงวันศุกร์ โดยกรอบวันนัดสืบพยานสำหรับคดีไม่มีข้อยุ่งยาก จะกำหนดไม่เกิน 1 วัน สำหรับคดีสามัญจะกำหนดไม่เกิน 2 วัน สำหรับคดีสามัญพิเศษจะกำหนดไม่เกิน 4 วัน

หากคู่ความมาศาลและประสงค์จะไกล่เกลี่ย ศาลจะส่งคดีไปยังศูนย์ไกล่เกลี่ยฯ และกำหนดวันนัดพร้อมเพื่อฟังผลการเจรจา หากถึงวันนัดพร้อมแล้วคดียังไม่สามารถตกลงกันได้ ศาลอาจให้คู่ความแถลงถึงผลการเจรจาและข้อที่ยังไม่อาจตกลงกันเพื่อใช้ดุลยพินิจให้ไกล่เกลี่ยต่อไปหรือไม่ กรณีไม่สามารถตกลงกันได้ ศาลจะนำคดีเข้าสู่กระบวนการพิจารณาปกติ โดยนัดพร้อมคู่ความในวันจันทร์
